

Образотворче мистецтво

Федун С.І., Чорний О.В.

«ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО»

ПІДРУЧНИК ДЛЯ 7 КЛАСУ

загальноосвітніх навчальних закладів

® ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН
2015

УДК 74(075.2)
ББК 85.1я72
Ф 32

Рецензенти:

Дровозюк С.І. — доктор історичних наук, професор, ректор Вінницького обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників
Ленко Н.І. — вчитель образотворчого мистецтва, відмінник освіти України, вчитель-методист, вчитель вищої категорії, директор закладу
«Загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №3 ім. М.Коцюбинського» Вінницької міської ради

Федун С. І.

Ф32 Образотворче мистецтво : підручник для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. / С. І. Федун, О. В. Чорний. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2015. — 192 с. : іл. + 1 електрон. опт. диск (CD). — Електрон. версія. — Режим доступу: <http://www.bohdan-digital.com/edu>.

ISBN 978-966-10-4119-5

УДК 74(075.2)
ББК 85.1я72

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва*

© С. І. Федун, О. В. Чорний, 2015
© Навчальна книга — Богдан,
оригінал-макет, 2015

ISBN 978-966-10-4119-5

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Картини
Фотографії

Музика

Інтерактивні
завдання

Цими піктограмами (📷, 🎧, 🎯) у підручнику позначено ті його складові, які можна відкрити у pdf-файлі або скориставшись CD, що входить у комплект.

У зв'язку з великим обсягом електронної складової підручника, у pdf-файлі активною є тільки її частина. Для завантаження всіх матеріалів треба перейти за посиланням:

<http://www.bohdan-digital.com/edu>.

ЮНИЙ ДРУЖЕ!

Перед тобою — підручник «Образотворче мистецтво» для 7-го класу. Цьогоріч він допомагатиме тобі сконцентруватися лише на тих видах мистецтва, які створюють предметне середовище людини: архітектурі, декоративно-прикладному мистецтві та дизайні. Вони складають надзвичайну частину нашого життя, адже формують середовище, в якому ми перебуваємо щоденно. Людина живе у світі речей, тому важливо, щоби не речі «керували» нами, а ми ними.

Тож ми повинні не тільки розуміти та зберігати красу, створену до нас, але й навчитись робити світ навколо зручним, екологічно безпечним, перетворювати його за законами краси. Ці перетворення починаються зі створення особистого маленького світу, допомагають тобі зрозуміти власне місце у такому складному та водночас чудовому житті. Адже всі ми, формуючи свій стиль, оточуючи себе певними речами, врешті творимо зовнішній вигляд та внутрішню суть усього світу.

У цій захоплюючій справі тобі, як і раніше, допомогатимуть твої однолітки — Богдан і Христина та їхні небайдужі до мистецтва друзі з різних куточків світу.

Отже, бажаємо тобі набути нових знань, здійснити цікаві відкриття. Це допоможе зробити світ, у якому ти живеш, добрішим та гарнішим.

Автори

МИСТЕЦТВО В НАШОМУ ЖИТТІ

**АРХІТЕКТУРА
ДЕКОРАТИВНО-
ПРИКЛАДНЕ
МИСТЕЦТВО**

АРХІТЕКТУРА ТА ЇЇ ВИДИ

Твори мистецтва — неоціненне надбання людства, без якого неможливо уявити собі світової культури.

У процесі духовно-практичної діяльності люди здавна намагалися збагнути сенс життя, пізнати світ і самих себе у ньому. Пошуки відповідей на ці одвічні філософські питання митці реалізують у художньо-образній формі, використовуючи притаманні певному виду мистецтва виражальні засоби.

Образотворче мистецтво розкриває багатство барв і форм навколишнього світу за допомогою пластичних і колористичних матеріалів (фарб, мармуру, глини і т. п.), у той час як архітектура і дизайн — через матеріальні конструкції та речі, що існують у просторі і задовільняють практичні й духовні потреби людей. Під час навчання майбутні архітектори, дизайнери, майстри декоративно-прикладного мистецтва опановують поняття, які є основою спецефічної мови образотворчого мистецтва: «композиція», «форма», «колір», «об'єм», «простір», «стилізація» тощо. Однак,

використовуючи одні й ті самі засоби, ці види мистецтва мають різні образні мови, і художній образ розкривається в них по-різному.

У живописі, графіці та скульптурі дійсність, почуття і думки художника передаються у вигляді зображень, які існують у предметному середовищі людини. Споглядаючи їх, ми сприймаємо образи такими, якими їх уявив художник.

В архітектурі та дизайні образ виникає не тому, що будівлі та речі повинні щось зображати, а завдяки поєднанню об'ємних форм та їхньому гармонійному співвідношенню. Саме виразність форм і викликає в людини відчуття краси та художньо-образні асоціації. За своєю природою вони є конструктивними. Таким чином, головним мистецьким засобом в архітектурі та дизайні є виразність форми.

Важко переоцінити значення в житті людини архітектури, цього «кам'яного літопису світу», в якому втілилися провідні ідеї минулого та сучасності, колективний геній народів, їхня слава і гордість.

Архітектура (з грец. — будівництво) — вид візуального мистецтва, завданням якого є проектування та зведення будівель і споруд, що гармонійно формують просторове середовище людини.

Піраміда Хеопса в Єгипті, Версальський палац у Франції, Кам'янець-Подільська фортеця в Україні, Римський Колізей в Італії, житловий комплекс Таос-Пуєбло на півдні США... Всі вони постають перед нами як відбиток людських пристрастей і соціальних та історичних подій. Вже давно немає тих людей, що зводили ці споруди, майже стерлися в пам'яті події та ідеї, якими жило тогочасне суспільство. Але архітектура здатна не тільки зберігати та відображати час, вона ще й формує його... Ми живемо саме так, тому що навколо нас є певне оточення та певне середовище.

Змінимося ми — зазнає змін
й архітектура.

В архітектурі взаємопов'язані функціональні, технічні та естетичні засади (доцільність, міцність, краса).

Існує три види архітектурної діяльності: містобудування, ландшафтна архітектура й архітектура об'ємних споруд.

Архітектурі притаманні особливі засоби виразності, завдяки яким досягаються архітектурна гармонія, врівноваженість, єдність різних архітектурних мас, а отже, візуальна досконалість.

Основними засобами виразності, які застосовуються в архітектурі, є *пластика об'ємів, масштабність, ритм, пропорційність*, а також *фактура і колір поверхні*.

А. Гауді. Будинок Батльо в Барселоні, Іспанія

Пластичність полягає в гармонійному, зумовленому певною ідеєю, переході від однієї частини споруди до іншої, від одного об'єму до іншого задля створення цілісного, єдиного образу споруди або архітектурного ансамблю.

Архітектурний масштаб — співвідношення між розмірами споруди і людиною, а також між всією спорудою та її частинами і деталями.

Ритм — закономірне чергування однакових або подібних архітектурних форм чи їхніх елементів. Ритм створюється рівномірним повторенням архітектурних форм

(елементи орнаменту, колони в храмах, вікна в сучасних житлових будинках тощо).

Пропорції — співвідношення архітектурних форм за висотою, шириною і довжиною (розміри приміщень, віконних і дверних прорізів; форма і загальні розміри будівлі перебувають у пропорційній залежності).

Фактура матеріалу — це властивість архітектурної форми, що відображає об'ємний характер поверхні, тоді як **текстура** (малюнок) показує лінійну структуру матеріалу на поверхні (наприклад, текстура деревини).

Парк дитячих розваг «Казкове містечко»

Завод Inotera. Тайвань

Колір в архітектурі забезпечує виділення об'ємів, площин та деталей споруд і створює певний емоційний настрій.

Важливий засіб досягнення єдності та художньої виразності композиції в архітектурі — **симетрія**. Вона надає рівноваги архітектурним масам відносно центра, осі або площини симетрії.

Асиметрія в композиції архітектурних форм може сприяти виявленню динамічності художнього образу споруди.

Будинок мистецтв
у м. Міранда-ду-Корво. Португалія

Б. Меретин.
Собор Св. Юра у м. Львів

Друзі! Ми вже багато знаємо про архітектуру, її види та засоби виразності. Тож спробуємо проаналізувати архітектурний витвір — Львівський національний академічний театр опери та балету ім. Соломії Крушельницької за поданим планом.

1. Визначте, до якого виду архітектури належить цей твір.

2. Які засоби виразності використано при створенні цієї споруди? Якого ефекту досяг архітектор, використавши їх?

3. Чим сподобалася вам ця архітектурна споруда?

3. Горголевський. Львівський національний академічний театр опери та балету ім. Соломії Крушельницької

ВИКОНАЙТЕ УДОМА

Друзі! Пропоную вам віднайти ключове слово до мистецького кросворда. Для цього потрібно пригадати терміни та поняття, з якими ми ознайомилися на уроках образотворчого мистецтва у 5 і 6 класах.

1. Вид образотворчого мистецтва, основним виражальним засобом якого є лінія, крапка, штрих, пляма.
2. Жанр, присвячений зображенню неживих предметів.
3. Назва кольорів сонячного спектра в образотворчому мистецтві.
4. Жанр, в основі якого лежать сюжети на релігійну тематику.
5. Вид образотворчого мистецтва, в якому дійсність відтворюється пластично в об'ємних формах.
6. Жанр, в якому основним предметом зображення є первозданна або змінена людиною природа.
7. Народне мистецтво, головною метою якого є створення та оздоблення художніх виробів, що мають практичне призначення.
8. Жанр, присвячений зображенню тварин.
9. Рельєф поверхні предмета в образотворчому мистецтві.
10. Жанр, в якому зображуються людина чи група людей задля відтворення зовнішності, індивідуальності та відображення їхньої духовної суті.
11. Яскраво виражена протилежність будь-яких якостей і властивостей.

